

ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Смігунова О.В., к.е.н., доцент, Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка
Лихопуд О.І., студент, Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Конкурентоспроможність аграрних підприємств варто розглядати як здатність виробників в сфері сільськогосподарського виробництва використовувати свої конкурентні переваги і перемагати своїх конкурентів в боротьбі на внутрішніх та зовнішніх ринках, при цьому максимально використовуючи доступні для підприємства земельні ресурси, та найкращим чином задовольняючи потреби споживачів.

Сьогодні на конкурентоспроможність підприємства впливає велика кількість чинників внутрішнього та зовнішнього середовища. В свою чергу перша група включає виробничий, інноваційний, фінансовий, управлінський, маркетинговий та кадрові аспекти, а друга – умови цільового ринку, особливості діяльності конкурентів на цьому ринку та побажання споживачів.

При управлінні конкурентоспроможністю господарств всі рішення та дії керівництва направлені на створення конкурентних переваг, тобто тих особливостей що будуть виділяти підприємство для споживачів з поміж інших конкурентів. При цьому розрізняють тимчасові та стійкі конкурентні переваги. Тимчасові конкурентні переваги мають короткий інтервал часової дії та досягаються шляхом проведення акції, зниження ціни реалізації, надання додаткових послуг, наприклад транспортування придбаної продукції, збільшення обсягів реалізації продукції тощо. Стійкі конкурентні переваги носять тривалий характер та не можуть бути легко скопійованими та нейтралізованими конкурентами, проте процес їх створення й передбачає розвиток ресурсного потенціалу (впровадження ресурсозберігаючих технологій, підвищення кваліфікації та продуктивності працівників, збереження та захист ґрунтів, екологізацію сільськогосподарського виробництва тощо).

Одним із основних чинників забезпечення ефективності господарювання та підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств, на думку вчених, є розширення (а точніше відновлення) розмірів їх землекористування та забезпечення оптимального рівня концентрації виробництва. Диференціація підприємств аграрної сфери за розмірами землекористування зумовлює певні особливості формування їх виробничого потенціалу, можливості дотримання агротехніки вирощування сільськогосподарських культур, удосконалення технологій, залучення інвестицій та інше, що зумовлює їх конкурентоспроможність.

У ринкових умовах господарювання дрібним фермерським господарствам важко конкурувати на розвинених аграрних ринках: партії товарної продукції їх невеликі, нерідко здійснюється реалізація продукції безпосередньо з поля, тобто товарна продукція не проходить необхідну доробку. Відповідно, така продукція не відповідає державним стандартам та реалізується за цінами, значно нижчими за ринкові, що не може не позначатися на підсумкових результатах діяльності. За таких умов, вигідною альтернативою при дрібнотоварному виробництві може стати, наприклад, перехід на виробництво органічної продукції.

Вирішення проблем підвищення конкурентоспроможності вимагає зваженого використання інструментів стратегічного управління, операційного управління, маркетингової та інвестиційної політики підприємства.